

Huvudman

Kunskapsskolan i Sverige AB
(org.nr 5565661815)
info@kunskapsskolan.se

Ärendet

Tillsyn efter första verksamhetsåret av grundskolan Kunskapsskolan Motala i Motala kommun.

Delbeslut 2

Föreläggande

Skolinspektionen förelägger med stöd av 26 kap. 10 § skollagen (2010:800) Kunskapsskolan i Sverige AB att senast den **11 augusti 2025** ha vidtagit nedan angivna åtgärder avseende brister rörande skolans val och minsta garanterad undervisningstid. De vidtagna åtgärderna ska senast samma dag skriftligen redovisas till Skolinspektionen.

Om Kunskapsskolan i Sverige AB inte följer detta föreläggande kan mer ingripande sanktioner komma att aktualiseras.

Beslutet om föreläggande gäller omedelbart enligt 26 kap. 10 § tredje stycket skollagen. Beslutet om föreläggande får enligt 28 kap. 2 och 18 §§ skollagen inte överklagas.

Kunskapsskolan i Sverige AB ska vidta följande åtgärder

Skolans val

1. Se till att rektorn fattar beslut om hur utrymmet för skolans val ska användas för läsåret 2025/26. Beslutet ska ges in i samband med huvudmannens redovisning. (10 kap. 4 § skollagen, 9 kap. 9 § skolförordningen)
2. Se till att utrymmet för skolans val används för undervisning i ett eller flera ämnen eller ett språk som eleven inte tidigare har fått undervisning i (nybörjarspråk). Huvudmannen ska ge in beslutad lokal timplan och scheman avseende läsåret 2025/26 för respektive klass och årskurs, där det framgår vilket eller vilka ämnen som ingår i skolans val. (10 kap. 4 § skollagen, 9 kap. 9 § skolförordningen)

Minsta garanterad undervisningstid

1. Upphör med att utöver skolans val minska undervisningstiden i ämnen och se till att besluta om fördelning av den garanterade undervisningstiden i enlighet med timplanen för respektive stadium och ämne samt för skolans val. Huvudmannen ska ge in

beslutad timplan i samband med redovisning av vidtagna åtgärder (10 kap. 5 § skollagen, 9 kap. 3 och 4 §§ och bilaga 1 skolförordningen [2011:185]).

2. Se till att eleverna ges undervisning i de ämnen och i den omfattning som beslutats om i huvudmannens timplan enligt punkten 1 ovan. Undervisningen ska omfatta den garanterade undervisningstiden för respektive ämne och stadium, om inte avvikelser är beslutade genom beslut om anpassad studiegång, anpassad timplan eller prioriterad timplan. Av huvudmannens redovisning ska det framgå hur elevernas undervisningstid i samtliga ämnen har fördelats och schemalagts för läsåret 2025/26. (10 kap. 4–5 §§ skollagen samt 9 kap. 3 § och bilaga 1 skolförordningen).

Redovisning av åtgärder

Redovisningen av de vidtagna åtgärderna skickas via e-post till skolinspektionen.stockholm@skolinspektionen.se, eller per post till Skolinspektionen, Box 23069, 104 35 Stockholm. Hänvisa till Skolinspektionens diarienummer för ärendet (dnr 2024:2662) i de handlingar som sänds in.

Om ärendet

Skolinspektionen har våren 2024 inlett en tillsyn under första verksamhetsåret av Kunskapsskolan Motala i Motala kommun, som har årskurserna 4–9. Skolinspektionen fattade den 28 juni 2024 ett första delbeslut avseende områdena undervisning ges av behöriga och legitimerade lärare i skolämnena, extra studietid, kunskapsområdet sexualitet, samtycke och relationer, modersmålsundervisning, studiehandledning på modersmålet, mottagande av nyanlända elever, fjärrundervisning, frånvaroutredningar, extra anpassningar och anmälan om behov av särskilt stöd, åtgärdsprogram, kränkande behandling, elevers inflytande över sin arbetsmiljö, utredning av elevers ordningsstörande beteende, beslut om betyg och betygskatalog, bedömning och betygsättning, studie- och yrkesorienterad verksamhet, ändamålsenlig utrustning och lokaler samt huvudmannens ekonomiska förutsättningar. Det här beslutet är det andra delbeslutet i tillsynen efter första verksamhetsåret av Kunskapsskolan Motala och omfattar områdena skolans val och minsta garanterad undervisningstid.

Tillsynen har genomförts genom intervjuer med elever, lärare, personal i elevhälsan, rektorn och representanter från huvudmannen samt lektionsobservationer. Som en del av tillsynen har även dokumentation granskats,

bland annat skolans lokala timplaner för läsåren 2023/2024 och 2024/2025.

Motivering av beslutet

Huvudmannen ansvarar för att utbildningen genomförs i enlighet med bestämmelserna i skollagen, föreskrifter som har meddelats med stöd av skollagen och de bestämmelser för utbildningen som kan finnas i andra författningar (2 kap. 8 § skollagen). Vidare ska huvudmannen se till att nödvändiga åtgärder vidtas om det framkommer att det finns brister i verksamheten (4 kap. 7 § skollagen).

Föreläggande

Skolans val

Omständigheter som ligger till grund för bedömningen

Av utredningen och skolans ingivna timplaner för läsåren 2023/2024 och 2024/2025 framgår att undervisningstiden har minskats i alla ämnen, förutom svenska, engelska, matematik och språkval, till förmån för skolans val. Av timplanen för läsåret 2024/2025 framgår att tiden för skolans val uppgår till 2,14 timmar per vecka i årskurserna 4 och 5 samt 2,22 timmar per vecka i årskurs 6 samt 2,76 timmar per vecka för högstadiet. Totalt uppgår tiden för skolans val till 526 timmar på både mellan- och högstadiet.

Av intervjuer och skolans timplaner för läsåren 2023/2024 och 2024/2025 framgår att Kunskapsskolan Motala använder skolans val. I intervju med rektorn uppges det att det är huvudmannen som har fördelat undervisningstiden till skolans val och att rektorn inte vet hur tiden till skolans val har fördelats. Tiden för skolans val och hur timplanen är uppbyggd är beslutad av huvudmannen. Huvudmannens representanter bekräftar i intervju att det är huvudmannen som beslutat om skolans val och hur utrymmet för tiden för det ska fördelas på Kunskapsskolan Motala. Kunskapsskolan har samma timplan och fördelning av utrymmet för skolans val på majoriteten av sina skolor, med vissa variationer. Kunskapsskolan har en timplan som alla deras skolor ska arbeta med och som ska matcha Kunskapsskolans koncept.

Av intervjun med rektorn på Kunskapsskolan Motala framgår att skolans val används till workshops och övrig personlig handledningstid, dvs. den del av personliga handledningspasset som inte utgör själva personliga handledningssamtalen. Eleverna har workshops i olika ämnen, och skolans

val används framför allt till passen som eleverna har. Av intervjun med lärarna framgår att de personliga handledarna tillsammans med eleverna på basgruppstid bokar vilka workshops eleverna ska gå på. En lärare uppger att de personliga handledarna ser till att eleverna får en spridning i ämnena. Av elevernas scheman och lektionsobservationer framgår att eleverna har personligt handledningstid om en timme per vecka, varav 15 minuter av tiden består av ett personligt handledningssamtal med basgruppshandledaren och 45 minuter av tiden består av övrig personlig handledning då eleverna arbetar självständigt.

Rättslig reglering

I grundskolan ska det finnas skolans val (10 kap. 4 § skollagen). I timplanen anges ett antal timmar som får användas för skolans val. Utrymmet för skolans val ska användas för undervisning i ett eller flera ämnen. Inom skolans val får ett språk som eleven inte tidigare har fått undervisning i (nybörjarspråk) erbjudas. Rektorn beslutar om hur utrymmet för skolans val ska användas. Rektorn får inte uppdra åt någon annan att fatta sådana beslut. (9 kap. 9 § skolförordningen)

Av timplanen för grundskolan framgår att 600 timmar av den totala undervisningstiden i grundskolan får användas till skolans val. Vid skolans val får antalet timmar i timplanen per stadium för ett ämne eller ämnesgrupp minskas med högst 20 procent. Antalet timmar för svenska, svenska som andraspråk, engelska, språkval och matematik får dock inte minskas (bilaga 1 till skolförordningen)

Undervisningen i skolans val ska syfta till att fördjupa och bredda elevens kunskaper i ett eller flera ämnen (prop. 2009/10:165, s. 987).

Skolinspektionens bedömning

Av utredningen framgår att Kunskapsskolan Motala använder sig av skolans val och att det är huvudmannen som beslutat hur utrymmet för skolans val ska användas. Av skolförordningen framgår att det är rektorn som ska besluta hur utrymmet för skolans val ska användas och att rektorn inte får uppdra åt någon annan att fatta sådana beslut. Att det inte är rektorn som fattat beslut om hur utrymmet för skolans val ska användas på Kunskapsskolan Motala är således en brist.

Av skolförordningen framgår att utrymmet för skolans val ska användas för undervisning i ett eller flera ämnen. Av förarbeten till skollagen framgår att syftet med skolans val är att fördjupa och bredda elevens kunskaper i ett eller flera ämnen. Skolans val ger en enskild skolenhet möjlighet att minska undervisningstiden i vissa ämnen och ge mer tid till fördjupning i ett eller flera ämnen. Genom att fördela om undervisningstid kan skolan profilera sig mot till exempel musik, idrott eller matematik. Det är därför ett

rektorsbeslut att i förväg bestämma hur utrymmet för skolans val ska användas inom skolenheten.

Av utredningen framgår att Kunskapsskolan Motala minskar tid från alla ämnen, förutom ämnena svenska, engelska, matematik och språkval, och fördelar tiden till alla ämnen men i andra lektionsformer. Skolinspektionen bedömer att det inte är fråga om skolans val då det inte sker någon egentlig omfördelning av undervisningstid jämfört med den nationella timplanen.

Mot bakgrund av detta bedömer Skolinspektionen att Kunskapsskolan i Sverige AB, dels genom att på huvudmannanivå fattat beslut om skolans val, dels genom det sätt som utrymmet för skolans val används till inte uppfyller gällande bestämmelser om skolans val.

Minsta garanterad undervisningstid

Omständigheter som ligger till grund för bedömningen

Skolinspektionen har fått del av skolans lokala timplan för läsåret 2023/2024 samt därefter en aktuell lokal timplan för läsåret 2024/2025. Av dem framgår upplägget för hur undervisningstiden på Kunskapsskolans har fördelats mellan olika ämnen och lektionsspass. Av timplanerna framgår hur tid först har minskats med 20 procent från alla ämnen, förutom svenska, engelska, matematik och språkval, och hur tid därefter har minskats från alla ämnen och lagts på BG (basgruppstid) och PH (personligt handledningssamtal).

Av timplanen för läsåret 2024/2025 framgår att elevernas totala undervisningstid för skolans alla lektionsspass på högstadiet uppgår till samma antal timmar som den minsta garanterade undervisningstiden för högstadiet enligt den nationella timplanen. Eleverna på mellanstadiet får 20 timmar mer under hela stadiet än vad den nationella timplanen förordnar, vilket motsvarar 11 minuter mer i veckan. Av den totala undervisningstiden per vecka för samtliga elever utgör tre timmar basgruppstid och 0,25 timmar personligt handledningssamtal.

Av intervjuer med elever, lärare och rektorn framgår att basgruppstiden leds av basgruppshandledaren och utgör en basgruppssamling som bland annat används till att eleverna planerar sin undervisning, bokar in veckans workshops, tittar på nyheter, arbetar med sådant de inte är färdiga med än, värdegrundsarbete, gruppstärkande aktiviteter, strategier och de övergripande målen i läroplanen. Enligt lärarna utgör basgruppstiden inte någon ämnesspecifik undervisning, men viss ämnesundervisning kan behandlas genom att det under passet görs kopplingar till olika ämnen, såsom samhällskunskap. Det varierar vilka ämnen som behandlas under basgruppstid, då det är behovsanpassat. Huvudmannen anger att

Kunskapsskolans upplägg är att de inledande delarna av läroplanen separeras från ämnesundervisningen och behandlas under basgruppstid.

Av utredningen framgår att varje elev har personliga handlingssamtal om 0,25 timmar per vecka och att de under tiden diskuterar med basgruppshandlaren om hur eleven ligger till i de olika ämnen och diskuterar om eleven behöver stöd med något. Eleven kan också boka in workshops under samtalen. Av lektionsobservationerna framgår att de personliga handledningssamtalen utgör mentorsamtal.

Enligt lärarna och rektorn är basgruppstid och personligt handledningssamtal en del av elevernas garanterade undervisningstid. Rektorn kan inte svara på hur mycket tid eleverna får i respektive ämne under basgruppstiden, och uppger att eleverna behöver vara närvarande på basgruppstid för att de ska nå den garanterade undervisningstiden.

Rättslig reglering

Undervisningen ska omfatta följande ämnen: bild, engelska, hem- och konsumentkunskap, idrott och hälsa, matematik, musik, naturorienterande ämnen: biologi, fysik och kemi, samhällsorienterande ämnen: geografi, historia, religionskunskap och samhällskunskap, slöjd, svenska eller svenska som andraspråk, och teknik. Härutöver ska det som ämnen finnas moderna språk som ska erbjudas varje elev inom ramen för språkval och, för elever som ska erbjudas modersmålsundervisning, modersmål. Vidare ska det finnas skolans val. Skolans val får omfatta ett lokalt tillval, om Statens skolverk har godkänt en plan för undervisningen. (10 kap. 4 § skollagen)

Den totala undervisningstiden för varje elev i grundskolan ska vara minst 6 890 timmar (10 kap. 5 § skollagen). Fördelning av den garanterade undervisningstiden (timplan) finns i bilaga 1 till skolförordningen. Huvudmannen får besluta om ytterligare undervisningstid utöver den garanterade undervisningstiden (9 kap. 3 § skolförordningen).

Huvudmannen beslutar efter förslag av rektorn om fördelning mellan årskurserna av undervisningstiden (9 kap. 4 § skolförordningen).

Skolinspektionens bedömning

Skolinspektionen bedömer att Kunskapsskolan i Sverige AB inte uppfyller författningarnas krav gällande garanterad undervisningstid.

Skolinspektionen har ovan bedömt att beslut om skolans val fattats på ett felaktigt sätt och att den reducerade tiden används på ett sätt som inte utgör skolans val i skolförordningens mening.

Av utredningen framgår att en ytterligare reducering av undervisningstiden gjorts från varje ämne till förmån för basgruppstid och personligt handledningssamtal. Av den totala undervisningstiden per vecka för samtliga elever på skolan utgör tre timmar basgruppstid och 0,25 timmar personligt handledningssamtal.

Av utredningen framgår att basgruppstid främst används för värdegrundsarbete, planering av elevens undervisning, bokning av workshops och nyheter. Enligt lärarna utgör inte basgruppstid någon specifik ämnesundervisning och enligt huvudmannen är upplägget sådant att den del av läroplanen som inte utgör ämnesundervisning separeras och behandlas under basgruppstid. Viss ämnesundervisning kan förekomma under basgruppstid enligt lärare och rektorn. Av utredningen framgår att det personliga handledningssamtalet används för planering av elevens skolarbete.

Skolinspektionen bedömer att det sätt som basgruppstid och personligt handledningssamtal används och dess innehåll, till stora delar inte kan sägas utgöra undervisning i ett ämne utan är allmänna lektionspass som ingår i elevernas utbildning. Basgruppstid och personlig handledningstid kan då inte heller räknas in i tiden för minsta garanterade undervisningstid. Trots att eleverna i mellanstadiet ges elva minuter mer undervisningstid per vecka än den minsta garanterade undervisningstiden enligt den nationella timplanen så utgör femton minuter respektive tre timmar av den totala tiden som eleverna ges sådant som inte kan räknas som undervisningstid. Denna extra undervisningstid påverkar således inte bedömningen gällande elevernas tillgång till den garanterade undervisningstid de har rätt till.

Den undervisningstid som anges i den nationella timplanen utgör den minsta garanterade undervisningstiden i respektive ämne som varje elev har rätt till. Av förarbetena framgår att det är en viktig förutsättning för att eleverna ska kunna nå kunskapskraven att de får de undervisningstimmar som anges i timplanen. Den garanterade undervisningstiden i de olika ämnena har koppling till kursplanerna och de nationella proven. Huvudmannen har därmed ett krav att tillgodose att eleverna får den minsta garanterade undervisningstiden i varje ämne.

Mot bakgrund av ovan omständigheter understiger undervisningstiden i varje ämne och därmed understiger också den totala undervisningstiden på Kunskapsskolan Motala den minsta garanterade undervisningstiden enligt den nationella timplanen enligt skolförordningen. Kunskapsskolan i Sverige AB uppfyller därmed inte bestämmelserna i skollagen och skolförordningen om garanterad undervisningstid.

Val av ingripande

Skolinspektionen får förelägga en huvudman som står under dess tillsyn att fullgöra sina skyldigheter, om verksamheten inte uppfyller de krav som följer av de föreskrifter som gäller för verksamheten (26 kap. 10 § skollagen).

Kunskapsskolan i Sverige AB:s verksamhet vid Kunskapsskolan Motala uppfyller inte författningarnas krav vad gäller skolans val och minsta garanterade undervisningstid. Det finns därför skäl att förelägga Kunskapsskolan i Sverige AB att fullgöra sina skyldigheter och vidta åtgärder för att avhjälpa bristerna.

Beslutet har fattats av enhetschefen Anna Bergqvist.

Utredaren Caroline Turan har varit föredragande i ärendet